

BLED

 Tabor

SLOVENIJA

TABOR
1-3 • 2009

VSEBINA

Padli domobranci pokopani na Orlovem vrhu.....	145
Gradnja »socializma« na Kočevskem –Ive Stanič	151
Maistrova zapuščina – Franc Goljevšček.....	159
Drugi branitelj slovenske meje v Prekmurju – Tone Štefanec	161
Pričevanja – Mara, Ana.....	163
Bog ve – Pj	168
Neznanemu poetu – Dolores M. Terseglav.....	170
Slovenska zastava	170
Teharje, 21. junij 1945 – Korošec.....	175
Državno tožilstvo	176
Spomini – V. Dolenjc.....	182
Naša odločitev –uredništvo	184
Pisma v uredništvo	185
Igra usode	186
Odšli so	188
Tri za lahko noč	191
Darovali so.....	192

Svobodni sveta
združite se!
Za Boga,
Narod, Domovino!

Januar–Marec 2009 • Ljubljana

PADLI DOMOBRANCI, POKOPANI NA ORLOVEM VRHU

V LJUBLJANI, MED 9. 12. 1943 IN 30. 4. 1945

Datum preverjanj: 7. 1. 2000, 30. 1. 2000, 25. 1. 2001, 14. 10. 2002.

22. 10. 2002. Zadnji popravki so bili opravljeni 13. 11. 2002

Seznam je razporejen po vrsti, kot so ob imenih zapisani datumi pogreba oz. pokopa na Ljubljanskem gradu.

Prvi na spisku je Evgen Škoda, 9. 12. 1943, zadnji pa Jakob Grbec, 30. 4. 1945.

Skupaj je zapisanih na tem seznamu 120 imen.

(iz vojaškega arhiva)

Evgen Škoda, Velika Loka, kaplar, 2. 2. 1912 – 9. 12. 1943

Franc Škoda, Velika Loka, 5. 9. 1914 – 9. 12. 1943

Janez Lužar, Šmalčja vas pri Šentjerneju, 5. 5. 1915 – 9. 12. 1943.

Anton Kordan, Prevalje, Dole pri Litiji, 28. 8 1917– 9. 12. 1943

Jože Sintič Oštrc pri Kostanjevici, 4. 1. 1919 – 9. 12. 1943

Anton Škulj – 6. 2. 1921 – 9. 12. 1943

Franc Jurečič, Svet križ, Ostrog, 26. 5. 1923 – 10. 12. 1943

Alojz Zevnik, Vrhpolje, Šentjernej, 3. 4. 1915 – 10. 12. 1943

Ignac Zagorc, Vrhpolje, Šentjernej, 18. 7. 1911 – 10. 12. 1943

Anton Grubar, Dolenja vas, Šentjernej, 1. 4. 1920 – 12. 12. 1943

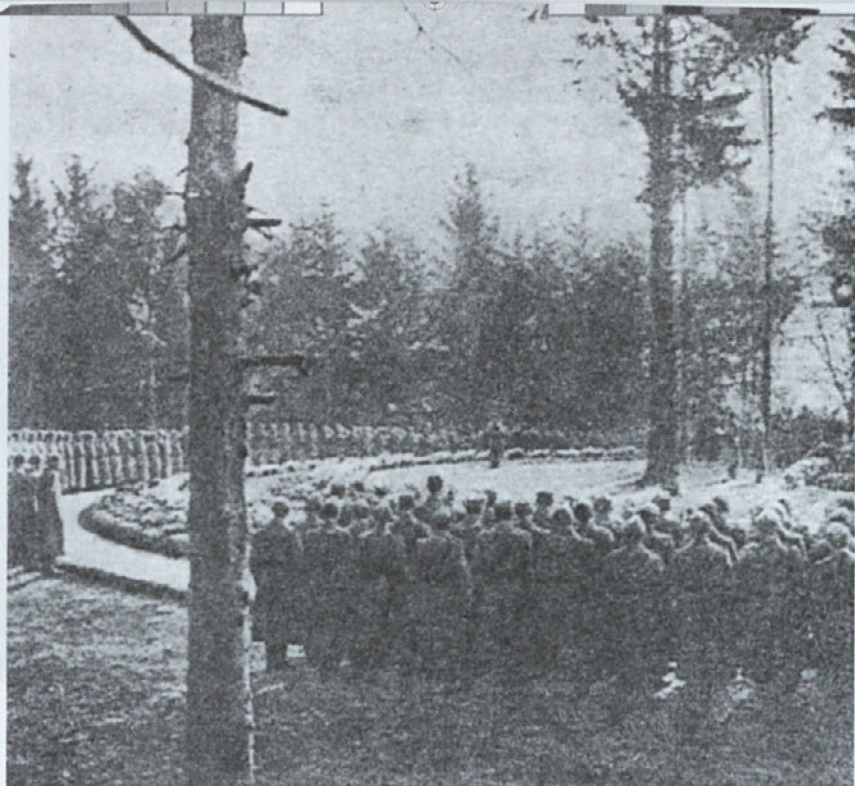

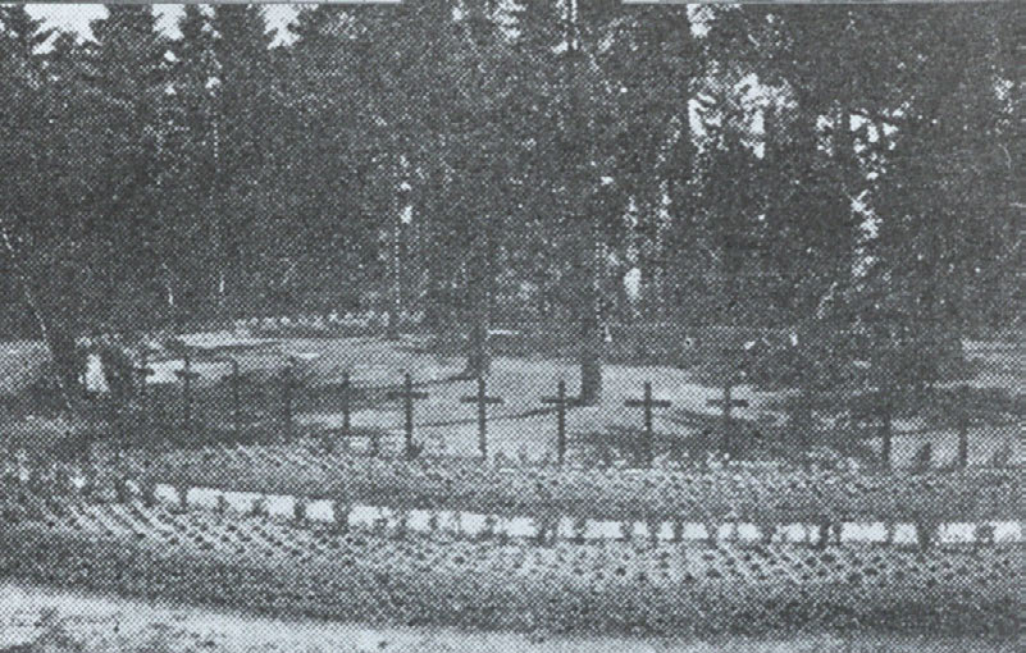
- Leopold Blaznik, Tržišče, 9. 2. 1922 – 16. 12. 1943
 Alojz Bakšič, Pristava pri Raki, 24. 8. 1922 – 18. 12. 1943
 Franc Bizjak, Dobrava pri Raki, 13. 1. 1911 – 18. 12. 1943
 Anton Kastelic, Šentjošt pri Stopičah, 12. 2. 1921 – 18. 12. 1943
 Jože Vide, Dolenja vas, Šentjernej, 17. 3. 1923 – 18. 12. 1943
 Janez Župan, Gorenje Vrhpolje, Šentjernej, 6. 11. 1901 – 18. 12. 1943
 Slavko Golobič, Ledeca vas, Šentjernej, 20. 10. 1922 – 18. 12. 1943
 Alojz Mihelič, Dane pri Ribnici, 17. 12. 1914 – 18. 12. 1943
 Vincenc Kastelic, Vodice, 1. 9. 1911 – 18. 12. 1943
 Peter Pinti, Ihan, 1. 1. 1928 – 18. 12. 1943
 Anton Cujnik, Groblje, Šentjernej, 8. 11. 1924 – 18. 12. 1943
 Anton Špilar, Dolenje Vrhpolje, 16. 11. 1920 – 18. 12. 1943
 Janez Gorjup, Mokronog, 18. 8. 1924 – 18. 12. 1943
 Franc Vrtačič, Pristava, Šentjernej, 1. 13. 1908 – 18. 12. 1943
 Janez Hočvar, Šmalčja vas, Šentjernej, 16. 7. 1824 – 18. 12. 1943
 Ignac Rabzel, Šentjakob, Šentjernej, 7. 8. 1925 – 18. 12. 1943
 Janez Škedelj, Gorenje Gradišče, Šentjernej, 2. 11. 1921 – 18. 12. 1943

Drago Bregar, Kočevje, – 18. 12. 1043
 Alojz Novak, Segonje, Škocjan, 17. 6. 1923 – 18. 12. 1943
 Franc Urbančič, Mirna, 1. 2. 1921– 18. 12. 1943
 Jože Pavlin, Gorenja Brezovica, Šentjernej, 14. 3. 1924 – 18. 12. 1943
 Vladimir Kordan, Prevalje, Litija, 4. 3. 1922 – 18. 12. 1943
 Jože Špiler, Gorenje Vrhpolje, Šentjernej, 4. 4. 1913 – 18. 12. 1943
 Janez Murn, Dolž, Stopiče, 24. 8. 1919 – 18. 12. 1943
 Franc Miklič, Hudenje, Škocjan, 18. 10. 1920 – 18. 12. 1943
 Anton Martinčič, Sela, Šentjernej, 15. 5. 1913 – 2. 1. 1044
 Jože Luzar, Šmalčja vas, Šentjernej, 24. 2. 1913 – 2. 1. 1944
 Jože Hočevnar, Vrh, Šentjernej, 14. 10. 1926 – 2. 1. 1944
 Jože Meglen, Čatež, Struge, 2. 2. 1922 – 12. 1. 1944
 Anton Umberger, Velike Dole, Temenica, 29. 10. 1925 – 14. 1. 1044
 Jože Andoljšek, Kompolje, Dobropolje, 19. 2. 1923 – 22. 1. 1944
 Ignac Bradač, Kompolje, Dobropolje, 12. 8. 1925 – 22. 1. 1944
 Janez Prijatelj, Zagorica, Dobropolje, 8. 12. 1904– 7. 2. 1944
 Jože Zobec, Dolenja vas, Ribnica, 2. 11. 1917– 7. 1. 1944
 Franc Fabjan, Višnje, Ambrus, 19. 1. 1911 – 29. 3. 1944
 Franc Kirn, Selo, Mirna, 27. 10. 1909– 2. 4. 1944
 Ivan Grebenc, Huda Polica, 19. 11. 1922– 2. 4. 1944
 Srečko Šterbenc, Ljubljana, 23. 5. 1921 – 3. 4. 1944
 Ivan Trinko, Ljubljana, 11. 12. 1923– 7. 4. 1944
 Ignacij Šelahar, Račje Selo, Trebnje, 7. 10. 1924 – 24. 4. 1944
 Mirko Kastelic, Ljubljana, – 1906 – 24. 4. 1944
 Franc Dolšak, Velike Bloke, 28,10,1926 – 24. 4. 1944
 Franc Rus, Brezov dol, Ambrus, 1. 4. 1922 – 24. 4. 1944
 Miha Mihelčič, Učakovci, Vinica, 20. 12. 1926 – 24. 4. 1944
 Henrik Smrke, Velika Loka, Čatež, 21. 1. 1925 – 24. 4. 1944
 Franc Zgonc, Velike Lašče, 6. 9. 1924 – 24. 4. 1944
 Anton Perko, Mokronog, 1. 3. 1921 – 24. 4. 1944
 Anton Harbič, stotnik, Krka ob Savi, 19. 6. 1905 – 25. 4. 1944
 Alojz Gorjup, Gorenje Kališče, V. Lašče, 4. 9. . 1899 – 26. 4. 1944
 Anton Pungercar, Trebnje, 29. 8. 1925 – 26. 4. 1944
 Franc Žugič, kaplar, Dobrava, Kostanjevica, 30101913 – 26. 4. 1944
 Jože Rus, Pri Cerkvi, Struge, 27. 7. 1909 – 3. 5. 1944

Valentin Zelenc, Hotedrščica, 3. 1. 1923 – 5. 5. 1944
 Alojz Drenik, Malenska vas, Mirna Peč, 26. 1. 1926 – 5. 5. 1944
 Alojz Šuštar, Podgora, Dobropolje, 11. 10. 1921 – 10. 5. 1944
 Franc Juršič, Dolž, Stopiče, 13. 1. 1923 – 13. 6. 1944
 Franc Smolič, Dobrava, Dobrnič, 11. 1. 1910 – 19. 6. 1944
 Leopold Tratar, Prelesje, Šentrupert, 4. 6. 1923 – 19. 6. 1944
 Alojz Prelogar, Stara Bučka, Škocjan, 13. 9. 1923 – 21. 6. 1944
 Alojz Pekolj, Grič, Trebnje, 2. 8. 1926 – 24. 6. 1944
 Alojz Štravs, Sadinja vas, Žužemberk, 24. 10. 1925 – 24. 6. 1944
 Jože Gliha, Ljubljana, – 1918 – 24. 6. 1944
 Franc Prah, Slinovce, Sv. Križ – Podbočje, 10. 12. 1926 – 2. 1. 7. 1944
 Alojz Grivec, Globodol, Mirna Peč, 25. 8. 1926 – 21. 7. 1944
 Viktor Eršte, Polhovica, Šentjernej, 21. 2. 1927 – 2. 7. 1944
 Ivan Brezovec, Zdenska vas, Dobropolje, 18. 9. 1926 – 5. 7. 1944
 Stanislav Papež, Višnje, Ambrus, 10. 12. 1925 – 17. 7. 1944
 Anton Meglen, Veliki Korinj, Krka, 10. 1. 1925 – 19. 7. 1944
 Ivan Mežnar, Goričica, Preserje, 27. 12. 1920 – 27. 7. 1944
 Marko Mežnar, Veliki Orehek, Stopiče, 17. 4. 1925 – 29. 7. 1944
 Anton Jerman, Grmovlje, Škocjan, 24. 12. 1924 – 31. 7. 1944
 Franc Krakar, kaplar, Semič, 26. 1. 1921 – 31. 7. 1944
 Alojz Krnc, Šmarjeta, 13. 12. 1923 – 11. 8. 1944
 Jožef Novak, Mali Korinj, Krka, 3. 7. 1927 – 11. 8. 1944
 Franc Blažič, Veliki Slatnik, N. mesto, 12. 4. 1925 – 16. 8. 1944
 Franc Špelič, Drenovec, Vinica, 15. 12. 1921 – 28. 8. 1944
 Anton Škulj, Adamovo, Velike Lašče, 13. 7. 1920 – 28. 8. 1944
 Andrej Funda, Grahovo, 5. 9. 1920 – 29. 8. 1944
 Mihael Pekolj, Sela, Šumberk, 23. 9. 1921 – 29. 8. 1944
 Friderik Metlikovič, v. narednik, Ljubljana, 13. 12. 1913 – 29. 8. 1944
 Leopold Golob, zastavnik, Ljubljana, 29. 9. 1921 – 1. 9. 1944
 Franc Mlakar, Kozarišče, Loška dolina, 4. 10. 1924 – 8. 9. 1944
 Alojz Pucelj, Kamni vrh, Gabrovka, 18. 2. 1921 – 9. 9. 1944
 Stanko Krpan, Zadar, 24. 4. 1915 – 24. 9. 1944
 Juri Mravinec, p. narednik, Nova Lipa, Vinica, 4. 11. 1921 – 14. 10. 44
 Alojz Bojc, kaplar, Ljubljana, 8. 5. 1921 – 18. 10. 1944
 Jože Grm, v. narednik, Zabukovje Šentrupert, 18. 2. 1920 – 18. 10. 1944

Franc Žnidaršč, Sv. Vid, Cerknica, 11. 7. 1926 – 18. 10. 1944
 Jakob Saje, Čemše, Mirna Peč, 24. 4. 1920 – 22. 10. 1944
 Jože Rozman, Grosuplje, 27. 12. 1924 – 31. 10. 1944
 Franc Krištof, Sajenica, Mirna, 24. 11. 1924 – 1. 11. 1944
 Alojz Vidic, – 17. 7. 1922 – 11. 11. 1944
 Anton Cerar, Ljubljana, 10. 6. 1926 – 13. 11. 1944
 Alojz Marn, Jezero, Trebnje, 31. 3. 1922 – 14. 11. 1944
 Alojz Rojc, Žužemberk, 25. 6. 1926 – 19. 11. 1944
 Franc Vičič, – 11. 11. 1920 – 19. 11. 1944
 Stanislav Cijuha, Ljubljana, 13. 11. 1925 – 19. 11. 1944
 Jože Kočev, Hudi Vrh na Blokah, 4. 2. 1909 – 19. 11. 1944
 Franc Bačnik, Ravne na Blokah, 4. 5. 1926 – 19. 11. 1944
 Ivan Hočev, Stopno, Škocjan, 10. 2. 1927 – 19. 11. 1944
 Albin Kadunc, – 26. 2. 1926 – 19. 11. 1944
 Franc Kastelic, Srednje Gričevje, Otočec, 1 – 5. 1924 – 19. 11. 1944

Orlov vrh na ljubljanskem gradu, po partizanih zločinsko opustošeno pokopališče naših padlih junakov.

Franc Makše, – 31. 3. 1922 – 24. 11. 1944

Jože Jevševar, 11. 11. 1920 – 3. 12. 1944

Jože Sedlar, – 4. 5. 1925 – . 7. 12 – 1944

Martin Brcar, Hom, Šentrupert, 25. 9. 1913 – 20. 12. 1944

Franc Brulc, Stopiče, 5. 2. 1926 – 5. 1. 1945

Stanko Švigelj, Dolenje Jezero, Cerknica, 22. 6 1926 – 12. 1. 1945

Stanislav Majstrovich, – 13. 3. 1919 – 30. 1. 1945

Ivan žvan, Dolenjske Toplice, 31. 10. 1921– 9. 2. 1945

Jože Zamida, – 23. 4. 1923 – 8. 2. 1945

Ladislav Dimnik. Dolenja vas, Ribnica, 7. 11. 1927 – 17. 2. 1945

Franc Ozebek, – 8. 3. 1915 – 28. 2. 1945

Ivan Zadražnik, Primskovo, Dolenjska, 17. 6. 1925 – 3. 3. 1945

Alojz Ržen, – 6. 10. 1925 – 3. 3. 1945

Alojz Frankovič, Zilje, 11. 4. 1923 – 3. 3. 1945

Jože Franko, – 31 3. 1945

Emil Armeni, Dolenjske Toplice, 4. 6. 1926 – 6. 4. 1945

Alojz Lamovšek, Šentrupert, 15. 8. 1923 – 7. 4. 1945
Štefan Zupančič, Srednji Lipovec, Ajdovec, – 1924 – 13. 4. 1945
Martin Blažič, Veliki Slatnik, N. mesto, – 1924 – 16. 4. 1945
Ivan Smrekar, Dol pri Polici, – 1924 – 16. 4. 1945
Vladimir Kavčič, Ravnik, Šentrupert, 14. 4. 1922 – 17. 4. 1945
Janko Petrič, Slamna vas, Metlika, 1. 1. 1922 – 17. 4. 1945
Niko Starešinič, Preloka, Bela Krajina, 5. 8. 1925 – 19. 4. 1945
Andrej Bavdek, – 28. 2. 1913 – 23. 4. 1945
Ivan Ratajc, – 28. 12. 1926 – 25. 4. 1945
Franc Plajs, – 24. 4. 1920 – 25. 4. 1945
Mirko Zakrajšek, – 25. 4. 1945
Andolšek Jože, – 1924 – 1945
Alojz Kočar, – 1903 – 1945
Ivan Klarič, – 25. 4. 1945
Jože Zupanc, Rova pri Domžalah, – 1914 – 25. 4. 1945
Jakob Grbec, D. Poljane, Škofja Loka, 8. 9. 1912 – 30. 4. 1945

IN VEČNA LUČ NAJ JIM SVETI!

* * *

Ive Stanič

GRADNJA »SOCIALIZMA« NA KOČEVSKEM

Prebral sem knjigo Andreja Fidlja, doktorja veterinarske medicine, »SPOMINI IN SREČANJA«. Še posebno sem bil ob branju pozoren na poglavje V KOČEVJU.

Na koncu branja sem bil zgrožen zaradi opisanih dogodkov in tudi zato, ker se je vse dogajalo v mojem kraju in v času moje zgodnje mladosti.

O socializmu so nam govorili v šoli. Doma nikoli. Razlagali so nam, da naša nova oblast zelo skrbi za nas, da z novo kulturno prevzgojo ustvarjamo nov svet, ki je edini pravičen in pošten do nas in do vseh delovnih ljudi v naši domovini.

Z nadaljevanjem izkopa se število skeletov, ki ležijo drug na drugem še povečuje. (Foto Tomaž Zupanc)

Tovarišica je kar naprej omenjala Tita, pa Stalina, pa našo zadru-go, pa udarniška dela. Nekajkrat je omenila tudi naše kmetijstvo, ki je eno najmodernejših na svetu.

Takrat še nisem mogel vedeti, da je resnično življenje povsem nekaj drugega, kot pa tovarišičina vsakodnevna partijska propa-ganda. Takrat tudi nisem vedel, da živim in rastem na ozemlju, na katerem so na tisoče ljudi zverinsko pobili prav tisti ljudje, ki so nas »osvobodili«.

Nisem vedel, da so odrasli oboževalci Tita pobrali ljudem na podeželju in v mestih praktično vse, kar so imeli. Zaradi mladosti nisem mogel dojeti bistva revolucije, ki nas je tako močno osrečila, da smo vse, kar je bilo pod rdečo zvezdo, hvalili, njihove vodje pa častili kot bogove.

Zadnjih trideset let pa sem prišel do spoznanja, da je komuni-stična dediščina na Kočevskem ostala le v spominu na zapornike, na zaprta območja, žične ograje, montirane procese, mučenja, poboje.

Fidljeva knjiga pa razkriva, kako je komunizem segal v vse pore tukajšnjega življenja – tudi na področje kmetijstva oziroma živinoreje.

S posebnim dovoljenjem avtorja omenjene knjige, bom v kratkem povzetku iz nje navedel opise le nekaj strahot, ki so se dogajale pri izgrajevanju političnega načrta partije.

Dr. Andrej Fidelj, doma od Sv. Jurija pri Pesnici, je bil leta 1948 iz Dravograda premeščen v Kočevje, kjer je ostal tri leta. Prav gotovo bi se ta doktor veterine temu ukazu uprl, če bi bil pravočasno izvedel, da odhaja v tisti del svoje domovine, kjer je bilo na zverinski način pobitih na tisoče Slovencev že med vojno, zlasti pa po njej.

Zlasti v času nacionalizacije in po informbiroju so iz obmejnih področij Koroške, Štajerske in Prekmurja nasilno preselili na Kočevsko vse tiste prebivalce, ki so se zdeli partiji nezanesljivi ali pa premalo ogreti za ideje komunistične partije. (Podobno so med vojno iz svoje domovine izganjali svoje ljudi nacisti.)

V Kočevju je Fidelj najprej srečal znanca in kolega inž. Mirka Peternela iz Ljubljane. Že od daleč mu je zavpil: »Kaj si tudi ti tukaj? Ja koliko si pa dobil«? (Misli je, koliko let zapora?)

Fidelj je takrat ugotovil, da se giblje med samimi kaznjenci

Ni bilo težko prepoznati dejstva, da je bila Kočevska po vojni za mnoge Slovence dežela pregnanstva in kraj odsluženja kazni. Na tem koščku Slovenije so za megalomanske načrte tedanjih oblastnikov neplodno zapravljali čas in svoje življenjske moči tudi nešteti izobraženci, ki so bili v to prisiljeni ali primorani zaradi preživetja. Na Kočevsko, ni razen partijcev, nihče prišel prostovoljno.

Na delovnem mestu v Kočevju se je Fidelj najprej srečal s parti-zanskim upravnikom živinorejske, pozneje nižje veterinarske šole, Zgoncem, strokovno učiteljico Cvetko Hočevnar iz Maribora, prof. Trostom, inž. Tonetom Zorcem, Jožetom Kopitarjem, veterinarjem Slavkom Lukancem, strokovno učiteljico Milko Češarek in pozneje še z dr. Ivom Likarjem.

Kot predsednik komisije za sprejem dijakov v veterinarsko šolo je Fidelj ugotovil, da se želi v to šolo vpisati veliko mladih kandidatov iz vse Slovenije.

Naval kmečkih kandidatov je bil posledica Kardeljevih nasilnih ukrepov: kmetijski maksimum, prisilno vključevanje v zadruge, prekomerno obdavčenje, nacionalizacija in druge represalije. Tako so želeli uničiti kmečko upornost. v času, ko je bila beseda »kmet« za komunizem mračnijaška, bogokletna in bi jo bilo treba nadomestiti z napredno besedo »zadružnik«. Zato je kmečka mladina množično bežala v mesta.

Kako je izgledalo to divje nasilje? Čez noč so Kardeljevi ljudje zagnali strah in zmešnjavo med kmečko prebivalstvo z ropanjem živine, žita, krompirja in drugih pridelkov. Z brutalnim izsiljevanjem so polnili zapore. Fizično trpinčenje kmečkih ljudi je spravljalo prizadete v obup.

Vzporedno s tem pa so si z papirnatimi živinorejskimi načrti zanemarjali in trpinčili živali.

Andrej Fidelj je januarja 1949, ko si je z uslužbencem veterinarskega zavoda, Slavkom Lukancem, ogledal porodnišnici za svinje na Omeku in v Koprivniku, spoznal stvarnost, ki ni bila navzkriž samo s strokovnim znanjem, temveč tudi v strahotnem nasprotju s pametjo političnih primitivcev.

Prva slamnata porodnišnica je bila zasedena s 24 brejimi svinjami. Ena od njih je že skotila in pet mrtvih prašičkov je ležalo na kupu ob izmučeni in premraženi materi. Druga je bila ravno sredi poroda. Dva prašička sta bila že mrtva, tretjega je svinja uspela iztisniti iz sebe le do polovice telesca. Medtem ko si je svinja prizadevala osvoboditi mladička, je njegov zunanji del telesca že zmrznil. Nič čudnega, saj je bila temperatura v teh porodnišnicah 19 stopinj pod ničlo.

Izgube pujskov so bile zaradi ostrega mraza katastrofalne, pri številnih svinjah tudi do sto odstotkov.

V Kočevju so Fidlja zadolžili za kontrolorja mesa v revni, dotrajani mesni klavnici. To je bila odgovorna naloga, saj so bile takrat na Kočevskem pogoste kužne bolezni. Od smrkavosti, vraničnega prisada in stekline, do parazitarnih bolezni. Fidljev kolega Lukanc je pri pregledu mesa, v skladu s predpisi, zaplenil notranje organe in kožo petih obolelih prašičev skupaj in jih dal neškodljivo zakopati, da je tako zaščitil prebivalstvo pred nevarno okužbo.

Toda kočevski Romi so izvedeli, kje je zakopano meso. Že naslednjo noč so ga izkopali in pojedli.

Lukanc se je moral pri javnem tožilstvu zagovarjati zaradi gospodarske sabotaže. Tožilec je vztrajal, da je Lukanc neupravičeno zakopal meso, saj Romi po zaužitju le-tega niso zboleli in umrli. Storil je torej gospodarsko sabotažo in oškodoval državno posestvo v Kočevju.

Spomladi, leta 1950 so pripeljali iz Rajndola v kočevsko klavnico štirinajst dveletnih telic. Vse, na videz zadovoljivo hranjene telice so držale glave povešene. Kmalu so odkrili, da so vsem pripeljanim telicam na njihovih hrbtih podgane obžrle celotno razgibalno hrbtenično mišico. Živalim so štrleli iz hrbtov goli, od 5 do 16 cm obglodani izrastki hrbteničnih vretenc.

Številne podobno poškodovane živali so komunistični živinorejci pustili povsem v nemar. Stroka je smela poseči le takrat, ko so veljaki partije to dovolili. Vendar pa je bilo končno le treba nekaj ukreniti.

Da bi se izognili boleznim in poginom živine, se je vodstvo odločilo za zakol živali v nekaterih stajah. Tako je kmalu bilo mesa v Kočevju preveč. Po dogovoru z republiškimi oblastmi je dala železniška uprava direkciji posestva potrebne tovarne vagone za prevoz mesa v Ljubljano, da ga razdelijo med mesnice in menze. Zaradi hude vročine pa se je meso pokvarilo, četudi je bilo zavito v papir, v tovornih vagonih in ob dolgi vožnji. Ljubljanska veterinarska služba je sprejem hudo osmrnjene pošiljke zavrnila, zato so pokvarjeno meso peljali iz Ljubljane zopet v Kočevje. Ob vročini in roju muh se je meso še naprej razkrajalo.

Za silo očiščene večje kose mesa so nato iz strahu pred obtožbo sabotaže izročili kočevskemu taborišču vojnih ujetnikov.

Mučenje in nepotrebni pogini so bili tudi v ovčarstvu. Avgusta leta 1949 je direkcija posestva nabavila osemsto ovac in jih odpeljala v oddaljeno vas Stari Log. Šele ko so namestili ovce po stajah, so ugotovili, da je vas praktično brez vode., saj so bili vaški vodnjaki zapuščeni. Na pomoč so poklicali veterinarsko šolo v Kočevju, ki je

poslala v Stari Log 72 dijakov in nekaj uslužbencev šole. Lotili so se najprej starih, zapuščenih vaških vodnjakov, iz katerih so začeli pobirati vso zmetano, razbito vojaško šaro. Nato pa so se lotili gnojnice in blata. Ko pa so dijaki privlekli na dan tudi neeksplozirano bombo in ročno granato, je Fidelj zapovedal, da takoj prenehajo z delom, ker se je zavedal, da bi napaka ali neprevidnost utegnila imeti hude posledice. Kako so tistega vročega poletja priskrbeli vodo za tolikšno število ovac, ni znano.

Zaradi hudih bolezni živali, zaradi pomanjkanja vode in krme in zaradi nehiigijene (živali so se pogosto pogrezale v prekvašeno blato), zaradi prepiha, vlage, vročine in mraza ter nenasitne golazni, predvsem podgan, ki se niso redile le z ostanki koruze in krompirja, ampak predvsem z mesom nemočnih živali, so bile razne bolezni na dnevnem redu. Popoln neuspeh boljše vizma na državnem posestvu je postajal kljub nezmotljivosti partije in strahu pred Ozno vedno bolj viden.

Spomladi leta 1950 je bilo vse bolj glasno slišati govorice, o nestrokovnem, neekonomskem in megalomanskem početju na posestvu. Iz Ljubljane so prihajale komisije »ekspertov«, ki naj bi preverili dejansko stanje in izdelali načrt za temeljito sanacijo kočevskega državnega posestva. Toda dejanski krivci, vodilni politični funkcionarji so se tem komisijam izmuznili. Ob kozarcih vina v restavraciji, ki je bila na posestvu, so obtožili vse člane komisije, da s svojimi potnimi stroški in dnevnici onemogočajo izgradnjo socializma. Eden od teh partijskih mogotcev, direktor posestva, Edvard Kralj, je vsak dan predaval enajstim fakultetno izobraženim strokovnjakom, vendar ne o živinoreji, temveč o marksizmu. Za nagrado je partija Edvarda Kralja prikazovala kot vzornika in heroja komunističnega dela in ga tudi bogato denarno nagradila.

Ob visoko donečih načrtih Sergeja Kraigherja o izgradnji kočevske živinoreje je ljudska oblast pozabila na človeka – delavca.

Pridni prekmurski delavci in drugi, ki jih je oblast prisilila graditi komunizem na Kočevskem in jih s pomočjo Ozne brez milosti izgnala iz koroškega in slovenjgoriškega obmejnega pasu, so ostali pozabljeni. To velja tudi za mnoge veččlanske družine, ki so verjele

partijskim obljubam in lažem o boljšem življenju, na Kočevskem. Delovni pogoji hlevarjev in ostalih delavcev so bili nevzdržni, zlasti pozimi.

Andrej Fidelj se iz obdobja triletnega bivanja in dela na Kočevskem spominja učitelja Vekoslava Figarja, pri katerem je nekaj časa tudi stanoval. V spominu mu je ostal tudi kočevski dušni pastir pater Flajnik in profesor Trost, ki je na veterinarski šoli vodil pevski zbor. Za Fideljev god so mu mladi pevci, Fideljevi učenci, pod njegovim oknom zapeli pesem »Luna sije«. To so bili njegovi najlepši trenutki v tistem obdobju.

Zgodilo pa se je še nekaj. Andrej Fidelj, doktor veterine, je kljub partijskim kontrolam ob nedeljah redno hodil k maši. Partijska oblast tega njemu ni preprečevala. Niso pa dovolili dijakom iz dijaškega doma, da bi šli v cerkev.

Ko je Fidelj na božični večer leta 1948 odšel v kočevsko cerkev k polnočnici, je v pesmi »Sveta noč, blažena noč« prepoznal glasove svojih »zlatih fantov.«

Po končani maši je pred cerkvijo ves ganjen vprašal svoje fante: »Kako pa vam je to uspelo?«

Povedali so mu, da so se ponoči iz prvega nadstropja njihovega doma z vrvjo spustili na tla in odšli k polnočnici, kjer so skupaj s cerkvenimi pevci zapeli znamenito Sveto noč.

Edvard Kardelj in Boris Kidrič, stratega in izvrševalca komunistične revolucije

Začetni razred kmetijsko-živinorejske šole v Kočevju 1947 – 1948

(vir: Muzej novejšje zgodovine)

Za organizacijo tega »političnega zločina« je bil takoj obdolžen Andrej Fidelj, posledice zanj niso bile pomembne. Pomembno je bilo spoznanje, da je pripomogel oblikovati značaj in vcepiti pogum 45 fantom. To so bili njegovi mladi fantje, ki so prerasli sebe in premagali strah.

* * *

Ni znano, kaj so spraševali npr. Mitjo Ribičiča, v času pobojev enega najvišjih funkcionarjev Ozne, ki je vodila poboje, prav tako ne, kaj nedavno umrlega Bojana Polaka-Stjenko, komandanta Knoja, vojske, ki je izvajala poboje.

MAISTROVA ZAPUŠČINA

Politik, tudi ko spregovori o nekom in ga slavi, govori najraje o sebi. Pred seboj vidi predvsem svojo politično podobo in svoja hotenja, ki jih ob takšni priložnosti koristno »plasira«.

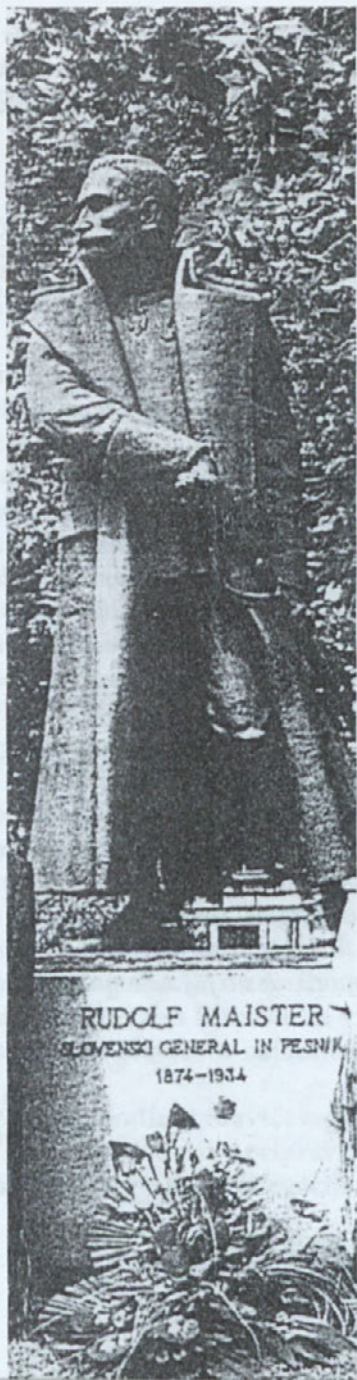
Če bi general Maister danes lahko kako spregovoril, bi s srepm pogledom in z ostro besedo protestiral ob razglašani politični sodbi o njegovi zapuščini.

Kajti vsi, ki govorijo o njem, poudarjajo le njegove zaskuge za osvoboditev Maribora, na rob temu dodajo trditev, da je bil takrat začrtal severno slovensko mejo, ob to pa še »osvoboditev« Štajerske. In tako zanikajo generala Maistra kot celovito osebnost širšega nacionalnega pomena.

Res je, vse zgoraj omenjene vojaške akcije so Maistrove zasluge. Vendar pa je njegova zapuščina veliko širša in nič manj pomembna od njih. Mislim in govorim o njegovi duhovni zapuščini, o njegovih izročilih in sporočilih.

Ta temeljna Maistrova zapuščina doslej še ni bila izpostavljena na nobeni tako imenovani državni proslavi in tudi kje drugje, na uradni ravni ne.

Osvoboditev Maribora je bila vojaška akcija, dobro načrtovana v generalovih namerah, inteligentno izpeljana, s polno hrabrosti in ne brez tveganja. Vendar ta

RUDOLF MAISTER
SLOVENSKI GENERAL IN PESNIK
1874-1934

akcija in druge, niso zagotovile (na proslavi je bilo napačni povedano!) **ozemeljske celovitosti slovenskemu narodu!**

Ta celovitost je bila Maistrov končnosmoter, vendar žal ni bil nedosežen.

Njegov cilj je bila slovenska meja ob zadnji slovenski vasi na Koroškem.

O nesrečni in tako močno željeni severni slovenski meji je presunljivo zapisal v pesmi »Gospodsvetska straža« ...: in v naših okencih so nageljci zajokali, /iz novih cvetov pa jim udarja vera, /da še bo Gospa sveta zvala.«

Ne. Maistrovo vprašanje ni bila meja, ampak slovenska zemlja s slovenskimi ljudmi. Njegovo temeljno vprašanje je bilo vprašanje nacionalnega ozemlja.

In njegova največja bolečina, izpričana tudi po njegovih sodobnikih, je bila izguba Koroške, **kamor mu po ukazu tedanje slovenske vlade v Ljubljani (tedanji kratkotrajni državi SHS.), ni bilo dovoljeno pravočasno stopiti in ponoviti uspeha na Štajerskem.**

Koroška meja je bila njegovo poglavitno, a neizpolnjeno dejanje, zaradi česar meja Slovenije danes »tam gori« ni meja **slovenskega** nacionalnega ozemlja. S to težko usodo, s to bolečino, je Maister moral živeti do konca življenja.

Ostala pa je njegova oporoka, njegova duhovna zapuščina, njegovo izročilo o tem kakšna vrednota je nacionalno ozemlje in kaj vse bi bilo treba storiti, da bi ga ohranili.

To izročilo ima trajno veljavo, ki je danes še posebno pomembno in aktualno.

Njegovo sporočilo se glasi:

Maister ne sme biti opora za utrjevanje politične oblasti, ampak opora za utrjevanje nacionalne zavesti!

* * *

**»V sebi zatri ljubezen
kdor ljubi novi svet«**

Komunist Matej Bor

Tone Štefanec

DRUGI BRANITELJ SLOVENSKE MEJE V PREKMURJU, DR. MATIJA SLAVIČ

Dr. Matija Slavič, rektor Ljubljanske univerze, je mnogo storil za Prekmurje. Zbral in zapisal je mnoga gradiva, ki so bila dobra podlaga za odločanje na pariški mirovni konferenci o Prekmurju.

Prekmurec dr. Matija Slavič se je rodil 27. januarja 1877. V Mariboru je obiskoval klasično gimnazijo, teologijo pa je študiral na Dunaju in v Mariboru.

Umrli je 25. oktobra 1958 v Ljubljani.

Slavič je bil narodnoobrambni delavec. Objavil je več knjižnih del, kjer brani našo zemljo: »Za resnico« in dve knjigi: »Prekmurje«.

Sedmega februarja 1919 je prišel na mirovno konferenco v Pariz. General Rudolf Maister mu je pred tem poveril referat za mejo v Prekmurju.

Slavič je bil vesel in ponosen na generalovo zaupanje. Ko je dobil ta referat, je še bolj proučeval to pokrajino. Prepotoval jo je vse vkrižem in obiskal vse narodno čuteče duhovnike in druge izobražence. Na Dolnjem Seniku v Porabju je obiskal župnika dr. Mirka Lenaršiča, predsednika narodnega sveta v Sakalovcih. Dr. Slavič je zapisal: »Takrat je (leta 1918) Jožef Klekl mlajši, župnik v Velikih Dolencih, v večji družbi zatrjeval: Ob Rabi bomo zabijali kole za jugoslovansko mejo. Najbolj pa smo Jugoslavijo z združeni Slovenci ustanavljali v Beltincih pri župniku Štefanu Kuharju in v Bogojini pri župniku Ivanu Baši. Oba sta bila Slavičeva najboljša informatorja o Prekmurju.

Položaj v pokrajini je januarja 1919 na podlagi Slavičevega referata obravnavala narodna vlada v Ljubljani. Slavič je pripravil memorandum o Prekmurju, s katerim je jugoslovanska delegacija

Dr. Slavič kot rektor
Univerze v Ljubljani

v Parizu prvič javno zahtevala priključitev celotnega slovenskega ozemlja med Muro in Rabo k jugoslovanski državi.

Na začetku februarja 1919 je za Slovence v Parizu slabo kazalo. Kovačičeva in Slavičeva poročila iz Pariza, objavljena v dnevnem časopisju, so bila zadržana, češ, da v Parizu ne teče vse gladko.

Ko je slovenski del delegacije ob koncu maja leta 1919 sprejel mirovno pogodbo z Madžarsko je Slavič ugotovil, da sta bila v francoskem tekstu Radgona in Prekmurje izpuščena, v angleškem tekstu pa je bila Radgona določena Jugoslaviji, Prekmurje pa sploh ni bilo omenjeno.

Dr. Slavič je v zapisniku o takratnem dogajanju zabeležil: Šele 2. marca 1919 smo zvedeli vsaj to, zakaj ne marajo vzeti Prekmurja v jugoslovansko mejo, in sicer: 1. Ker vedo premalo o Prekmurju. Vedo le to, da je tam nekaj Slovencev, a v ogrski statistiki jih skoraj ni. 2. Ker ne najdejo na zemljevidu uradne statistike prekmurskih krajev. 3. Ker je Prekmurje za jugoslovansko mejo nekakšna škofovska kapa, ki ne gre prav zraven. 4. Ker naj Slovenci nekaj popuste, ker bodo dobili zase pomembne kraje (mislili so na Maribor):

Kar se tiče prve točke je bilo nepoznavanje vzroka, da uradna ogrska statistika leta 1910 ni štela Slovencev posebej, ampak pod rubriko manjšine, kamor so šteli tudi cigane!

Krajev pa tudi niso mogli povsem določiti, ker so bila v statistiki zapisana najnovejša pomadžarjena imena, na zemljevidih pa so imeli starejša imena.

Slavič pravi: »Zato sem hitro priredil še posebno knjižico o prekmurski statistiki. Za podlago sem vzel ogrsko statistiko iz leta 1890, ker so v tej prikazani Slovenci (Wendi) v posebni rubriki. Zraven pa sem pripisal statistiko iz leta 1910, tako da se je videlo, da je rubrika iz leta 1890 (Slovenci) prešla v rubriko 1910 (druge narodnosti). Krajevnim imenom sem pridejal tudi starejša prekmurska imena. Ko sem priložil še etnografski zemljevid v treh barvah, kjer so se majhne narodne manjšine poznale do pet odstotkov, je bil že na prvi pogled razviden in popolnoma jasen dejanski položaj.

Jugoslovanska delegacija je v spomenici predlagala mejno črto:

prejšnja avstro-ogrška meja do Rabe – Raba do vzhodno od Monoštra – črta proti jugu do vasi Kerka – razvodje med Lendavo in Kerko – dolnji tok Lendave do izliva v Muro.

Delegacija je zahtevala Prekmurje s porabskimi Slovenci do Monoštra.

Posebna komisija je 20. maja 1919 sprejela *Johnsonova* mejo v Prekmurju, brez Porabja in koridorja med Jugoslavijo in Češkoslovaško. Vrhovnemu svetu je bila predložena meja, kakor je načrtana danes.

Dr. Slavič je bil rektor ljubljanske univerze v letih 1932 – 1934, drugič pa v obdobju 1939 – 1941.

Poleg vsega je imel pomembno vlogo pri reorganizaciji slovenskega katolištva.

Na začetku okupacije leta 1941, pa je z odločno intervencijo preprečil vojaško zasedbo komaj zgrajene stavbe univerzitetne knjižnice, za katero si je toliko prizadeval.

Čeprav se je zavedal, kaj je storil za slovenstvo, se je leta 1945 odločil za umik pred komunisti. Sodišče »narodne časti« ga je na procesu 4. julija leta 1945 v Ljubljani obsodilo, kot narodnega sovražnika.

PRIČEVANJA

Svojci pomorjenih v revoluciji poudarjajo, da ne vedo nič o tem, da bi pomorjeni komurkoli povzročili krivico ali pa da bi bili celo sodelavci okupatorja, kakor jih bremenijo komunistični dokumenti. Ravno nasprotno, nekateri so celo odkrito sodelovali s partizani. Tisti pa, ki so slutili, da iz komunizma ne more priti nič dobrega, niso storili prav nič proti delovanju komunistov, nikogar niso naznanili nikomur, tudi zaradi tega, ker bi se okupator maščeval nad talci in požigal vasi.

Mara Uranič, ki je bila med vojno stara 24. Let, pravi: »Sodelav-

Žvirče v Suhi krajini. Govorica spomenika: tri sinove so partizani umorili leta 1945. Koliko let so morali starši še živeti ob tej hudi izgubi!

cev in simpatizerjev partizanov nismo naznanili niti potem, ko so nam odvedli očeta.

Oče Janez je med prvo svetovno vojno služil kot vojak v Galiciji. Po končani vojni se je pridružil Maistrovim borcem in se boril za osvoboditev Maribora ter ostalega našega ozemlja, ki so ga nam kradli Nemci. Večkrat je meni in moji sestri pripovedoval, kako je dobil medaljo za pogum, kako se je bojeval in preživel.

Oče je bil dober človek, ki je rad pomagal vsakemu v potrebi.

Zakaj se oče ni pridružil partizanom? S partizani ni simpatiziral, saj je predobro poznal vaške »sovjetske« partizane, ki so ob nemški okupaciji hodili po vasi s kljukastimi križi na rokavu in pozdravljali Nemce s »Siege-heil«

V času od 26. aprila (ustanovitev Protiimperialistične fronte) do 22. junija leta 1941 (napad Nemčije na Sovjetsko zvezo) so se ti očetovi morilci večkrat zbrali v vaški gostilni. Najbolj glasen revolucionar in oboževalec Hitlerja je vzel s stene križ in vpil: »Ne ta, Hitler je naš bog«!

Naš oče je bil domoljub, ki ni mogel deliti mišljenja z ljudmi, ki so bili kot aprilsko vreme. Tisti, ki so včeraj vpili »heil Hitler«, so danes zbežali v gozd in kričali »smrt fašizmu«!

Spominjam se, da je vedno duhovnik v cerkvi po maši pokleknil na štablo pred oltarjem z prošnjo: »Rešenik sveta, reši Rusijo«! Duhovniki in ujetniki, ki so se vrnili iz Rusije, so nas svarili pred komunizmom in pripovedovali kako ljudje stradajo in umirajo po taboriščih v Sibiriji. Zaradi vsega povedanega, naš oče ni želel sodelovati s partizani in se jim je zameril.

Vendar pa to ni pomenilo, da partizani pri Urančevih ne bi dobili pomoči in zavetja. Večkrat so celo prespali na njihovem skednju, saj je bila hiša zraven gozda.

Mara se spominja: »21. avgusta 1944 smo bili že v postelji. Bilo je nekaj čez 23. uro, ko smo slišali, kako lajajo psi po vsej vasi. Kmalu za tem je potrkal na vrata partizan. Spomnim se, kako mi je ata dejal:

Odpri, mogoče se je pa kaj zgodilo na vasi. Daj odpri potem pa pojdi nazaj ležat.« Pred vrati sta bila najbrže dva partizana.

»Odprite! je eden velel, splošna mobilizacija«!

Z očetom se nama nekaj ni zdelo v redu, zato sem mu rekla:

»Saj če bodo vaju odgnali, bosta pa ušla. (z najbližjim sosedom Kuharjem.) Še danes mislim, da bi bilo bolje, če bi ga bili doma ustrelili, bi vsaj vedeli kje je.«

Odprla sem vrata in zagledala dva partizana. Previzarjev, Janko Jenko in Levčev, France Fister. Vprašala sta kje je ata in da naj takoj pride ven. Mama je očetu pomagala, da se je oblekel. Medtem ko se je ata napravljal, sem slišala, kako je Previzarjev dejal Levcu:

»Če ga ti ne upaš, ga bom pa jaz, če ne bo hotel z nama«. Nato sem očetu pomagala zavezati nove gojzerje, ki jih je nedavno sam naredil. Globoko zamišljen, težkih korakov se je oče poslovil, slutil je, da ga vodijo na morišče. Od takrat ga nismo videle nikoli več.

Spominjam se, kot bi bilo včeraj. Že smo se vlegli k počitku, ko so nas zbudili partizani. Eni so se zapodili na podstrešje,

Celjska okolica je pokrita z množičnimi grobišči iz leta 1945. Ko so pred leti naleteli na delček nekega grobišča, so iz zemlje potegnili čevlje, polne kosti.

kjer smo imeli nekaj žita, moke in zimska oblačila, drugi so šli v shrambo in odnesli, kar se je dalo, ostalo pa so uničili, med drugim tudi marmelado, ki so jo zmetali po tleh.

Partizan Franc Fister iz Nakla, pa je hinavsko, v prijaznem tonu rekel očetu: »Peter, moraš iti z nami, veš, ker je splošna mobilizacija.« Segel mu je v roko kot prijatelju in nam vsem skupaj zagotovil, da bo kmalu spet doma. Najkasneje čez tri tedne. Oče je hotel zbuditi tudi najmlajšo Milko, pa mu je rekel partizan: »Pusti otroka, naj spi, saj se boš kmalu vrnil!«

Minili so trije tedni, a o očetu ni bilo glasu. Nato so se pri mami oglasile vaške terenke, če lahko kaj da za očeta, češ da je lačen neke na Primorskem v kazenskem taborišču. Mama tej hinavski laži ni verjela. Rekla je, da naj se oče podpiše na košček papirja in naj ga prinesejo, potem jim bo pa dala stvari za očeta.

Po tej zlobni laži ni prišel več noben komunista v hišo.

Petru in Frančiški Praprotnik se je leta 1939 rodila hčerka Marija, leta 1941 pa sin Peter. Ko so partizani 2. avgusta vzeli Praprotnika, je bila Frančiška noseča.

Hčerka Terezija se je rodila po očetovi smrti, septembra 1944.

Tudi k Praprotnikovim na Polico št. 1 so partizani hodili po hrano in boljšo obleko še tri mesece po umoru z lažjo, da je oče lačen neke na Primorskem.

Peter Praprotnik: V času našega odraščanja nam je bil v veliko pomoč. Bili smo podnajemniki pri kmetu Janezu Pavlinu na Polici št. 1. Naša mama je prišla za deklo k Pavlinovi kmetiji, kjer je bila poročena njena sestra. Pavlin je imel zaradi nas s krajevno oblastjo precejšnje težave.

Živelimo v težkih razmerah. Največje težave so se začele v času našega odraščanja in obiskovanja šole. Naše prošnje za štipendije za nadaljnje šolanje, pa so bile še en motiv za šikaniranje in zapostavljanje nas otrok, katerih starši so bili izdajalci in sovražniki naroda. »Ne, vam ne pripada ničesar!« so zarežali.

Pri mobilizaciji / aretaciji pri Kuharjevih pa so se partizani predstavili v svoji resnično, zločinski maneri. K njim je prišel isti Fister iz Nakla, ki pa ki si je pozabil nadeti masko hinavca. Z vso silo je udaril po mizi s pištolo, in zagrozil »izdajalcem«, da so obstali kot okameneli.

Žena Ana je bila noseča. Sin Tone je bil rojen januarja 1945. Tako kot oče Franc, ki je bil rojen po smrti svojega očeta v prvi svetovni vojni, tudi Tone ni videl svojega očeta.

Poleg te družine so živeli še Francetov polbrat Janž Gašperček z ženo Cecilijo ter hčerkama Jožico in Ivanka. Tudi Janeza so partizani odvedli. Po daljšem času, ko so mu oprali možgane, ker so uvideli, da bi jim lahko služil, so ga izpustili domov. Ko pa je prišel, se je žena tako prestrašila, da je onemela.

Marjan Stegnar: »Takrat, ko smo ostali brez očeta, sirote brez vsega, sem se zasmilil očetovemu direktorju, ki me je vzel za kurjača. Vsak dan sem moral biti ob petih zjutraj v pisarni Elektra, kjer sem zakuril peči da je bilo toplo, ko so prihajali v službo. Iz kleti sem moral nositi drva in premog. Vse to mi je dalo nekaj zaslužka, poleg tega pa sem dobil na skrivaj še kako malenkost nekaterih dobrih uradnikov tako, da smo preživeli.

Po treh letih sem šel v vojsko. Ko sem se vrni, mi je šef Sadjja – Zelenjave obljubil službo, če sem pri njegovi hiši pripravljen delati malto. To je bila moja prva redna zaposlitev in vse, kar sem zaslužil, sem v kuverti prinesel mami.

Potem sem se na tihem poročil in ustvaril družino.

Spominjam se, kako je bilo, ko sem šel uveljaviti pravico do otroških dodatkov za moja otroka. To je izvedel Johan Ažman iz Strahinja, ki se je hvalil, da je mojega očeta sam pospravil. Ustavil me je na cesti in mi ukazal da naj doklade takoj zavrnem, če ne me bo prijavil. To sem tudi storil iz strahu za svojo družino. Tako otrokom nisem mogel ničesar nuditi, saj so bili potomci »narodnih sovražnikov«.

Tudi ko sem gradil hišo, je nekatere razjedala zavist, da bi mi najraje sproti podirali. Moji otroci pa so bili odrinjeni iz družbe vse do svobode leta 1990.

Ana Stegnar, por. Drolc pravi:

»Tudi sama se živo spominjam tega, kar je zapisal brat svoji sestri. Za jesti nismo imeli, saj so nam vse pobrali, nepremičnine pa zaplenili.

Ker pa je mama želela izvedeti resnico, je dolgo časa, vsako sredo hodila na Udbo. Tam ji je nekdo ponudil v podpis dokument, da je oče padel kot talec. Če ga bo podpisala, bo dobila podporo, če ne jo ne dobi. To je odločno zavrnila. Udbovec pa ji je zabrusil:

»Sedaj pa ne hodi več spraševati, če pa bo kdo kaj povedal kako je bilo, bo pa že dobil ta svoje.«

Pj

BOG VE,

ob katerih obalah
so pristali zapuščeni čolni,
Bog ve, kje so naplavile
prazne mreže upanja,
Bog ve, kdo je zagrebel očeta in sina
in kdo brisal solze
osamljeni materi,
Bog ve, kam so odšle neveste
z ukradenimi sanjami?

Bog ve, kje spijo dojenčki,
ki jih je morilo zlato sonce sužnosti,
Bog ve, kje so nedolžni angelčki,
ki so bili prižeti
na materine prsi
in skriti v krilu
obupanih mamic?

Odšli smo, kamor nismo mislili iti,
zaradi klica napadene svobode,
kakor uročeni in omamljeni,
brez blaga za izložbe in oglase,
brez zagotovil za bližnje uspehe;
odšli le z besedo prošnje v srcu,
z obljubo v ranjeni duši,
da se kmalu povrnemo.

Nikjer nismo dokončno doma.
pri nikomer povsem domači,
z ničemer zares preskrbljeni,
razen s klicem hrepenenja
in upanjem domotožja,
z neomajno vero
in nestrohljivo ljubeznijo –

Pošiljatelja.

BEGUNCI

Dolores M. Terseglav

NEZNANEMU POETU

Ko v zraku bo potihnil grom topov,
ko svetu bo zavladal glas človeka,
bo zadonela pesem neizpeta
in rahel vzdih boš slišal iz grobov.

Kosti sprnjene bodo vztrepetale,
ki slave in ljubezni niso užile,
in v novi pesmi bodo glas iskale,
ki so nekoč ga v trušču izgubile.

Poet neznan, poslušaj nas sedaj
nas, ki so glas srca nam zadušili:
sovraštvo, žvenk orožja, besna snov,
mi svojo pesem v tvojo bomo zlili.

Ti mrtve dvigni nas tedaj v nebo
in tvoj naj lovor venča naše glave,
obriše nam solze, čeprav kasno,
nam, bratom in očetom slave.

SLOVENSKA ZASTAVA VIHRA 160 let

Pred 160 leti, 23. septembra 1848, smo Slovenci dobili belo-modro-rdečo narodno zastavo, ki je od vseh edina izvirna, saj temelji na lastnem, torej kranjskem grbu.

Naša zastava je dvakrat starejša od Slovenije, ko je ta dejansko postala upravna politična enota.

Avstrijsko notranje ministrstvo je na podlagi ukaza cesarja Ferdinanda I. leta 1836 potrdilo, da so omenjene barve označka dežele kranjske.

Namesto nemške slovenska zastava

Simbol nemških liberalnih in nacionalnih krogov, kot je zapisano v knjigi »Naprej zastava slave«, leta 1848 je spet postala črno-rdeča-rumena zastava, ki izvira že iz leta 1815. Močna propaganda za združevanje vseh Nemcev po Evropi v eno državo je pripomogla, da so privzeli zastavo z nemškimi barvami. Ta sklep so sprejeli v Frankfurtu, zato je zastava med Slovenci dobila ime »frankfurterica.«

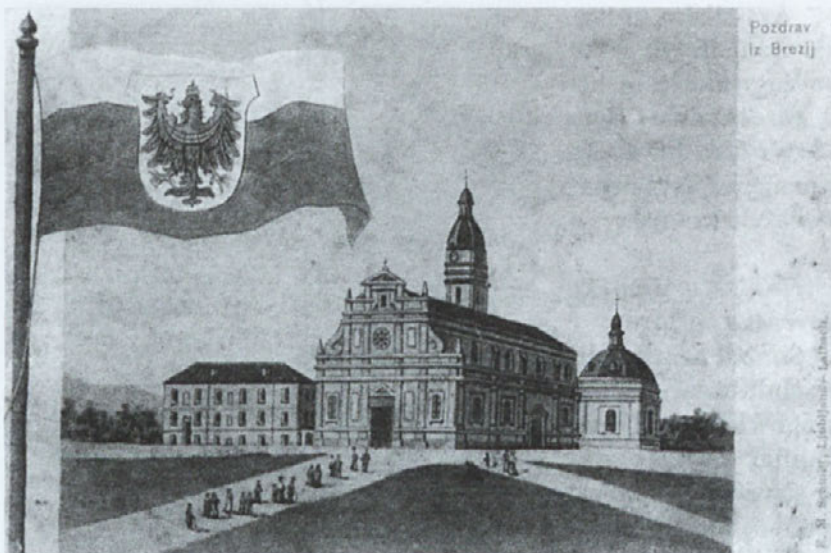
Nemci, ki so živeli v mestih na slovenskem etničnem ozemlju, so jo izobešali, čeprav so bili v manjšini.

Zaradi tega izziva smo komaj teden dni za tem, ko je bila priznana frankfurterica, določili za svojo zastavo barve na podlagi barv iz kranjskega grba. To se je zgodilo 23. septembra 1848.

Izoblikovali so slovenske kokarde. Slovenska zastava je spontano

Belo-modro-rdeča zastava je bila desetletja simbol Slovencev. Pogosto so jo upodabljali tudi na razglednicah.

Razglednica Brezij s slovensko narodno zastavo in kranjskim grbom je bila natisnjena okoli leta 1898.

osvojila srca vseh Slovencev. Slovenske zastave so zavihrale po vsej deželi. Na vseh pomembnejših krajih, v mestih in vaseh, so nemške zastave zamenjali s slovenskimi. Ta zastava je od tedaj prebudila narodno zavest Slovencev, ki so se vse bolj zavedali svoje slovenske narodne pripadnosti.

Ko je tedaj avstrijsko notranje ministrstvo po odloku cesarja Ferdinanda I. potrdilo, da so barve rdeča, modra in bela slovenske, je bilo med Slovenci po vsej deželi, veliko veselja.

Po objavi v deželnem uradnem listu je Bleiweis nagovoril množico:

»Bratje, zadobili smo spet naše stare pravice, zadobili smo jih navkljub peklenskim naporom nemškutarjev. Spet se svetijo naše narodne barve po naši Sloveniji.

Bratje! Dokler bode le ena kapljica slovenske krvi tekla v naših slovenskih žilah, ne ločimo se več od teh znamenj slovenske narodnosti!

O teh dogodkih so »Kmetijske in rokodelske novice« 4. novembra 1848 med drugim zapisale: »Narod brez narodnosti je telo brez kosti. Vsi pravi Kranjci pa hočejo celo telo imeti. Nemškutarji bi nam radi kosti vzeli, pa jih ne damo!

Cesar so nam ustavo dali, da se tudi našemu ljudstvu njegove pravice ne bodo več katile in teh pravic se bomo trdno držali«!

Enajstega oktobra 1848 pa so pod naslovom »Veselica v Ljubljani« zapisali:

»Belo, modro, rudeče barve v pasu kranjskega orla so nam tudi porok in znamenje, da se nam pravice stariga slovenskega naroda ne kratijo. Zatorej se jih toliko veselimo, zatorej smo jih s tolikšnim veseljem sprejeli! Ni tedaj prazna reč to«!

Naše barve v pesmi

Matjevž Ravnikar, pod psevdonimom Poženčan je pod naslovom »Naše barve«, napisal verze: »Najperva barva bela je, tak kakor svit srebra. In to je pravo znamenje nedolžnega serca.

*In druga modra, kot nebo ovije
nej serce vsim s krepko stanovitno-
stjo, tak kot možakam gre. Z njo se
mi ne prestrašimo, nej treska bojni
grom. Viharjem se ne ganemo, ko
gre za ljubi dom.*

*In tretja zraven kakor kri ru-
deča barva je. Junaški duh iz nje
gori, ki slavo nam daje«*

Narodni preporek leta 1848 je prispeval k razumevanju pripadnosti ljudi, vendar ne po deželi bivanja, temveč po narodnosti. Te barve so od tedaj izražale narodno barvo vseh Slovencev. Ljubezen do tega

znamenja se je pogosto izražala tudi pri oblikovanju motivov prvih dopisnic. Spremljali so jih napisi: »*Biti slovenske krvi, bodi Slovincu v ponos! Ali Bratje, mi stojimo trdno, kakor zidi grada ...*«

Motivi različnih slovenskih krajev po vsej deželi, okrašeni z zastavo, so dokazovali, da so to barve vseh Slovencev, ne samo dežele Kranjske.

V »Slovanu« je Simon Gregorčič 5. julija 1887 pod naslovom »Naša zastava« objavil stihe: »Zastava naša sveta, zdaj nad nami radostno vihraj,

Vodnica verna bodi nam, zdaj in vekomaj!«

V grbu dežele Kranjske je bil orel modre barve na srebrnem ščitu. Imel je rdeč kljun, rdeče belo šahirano naprsnico in rdeče kremplje.

Zastava je bila uradno sprejeta 23. septembra. Na seji, ki je bila 2. novembra, pa so jo s stisnjenimi zobmi sprejeli tudi stanovi.

Slovenci so bili tako enotni, navdušeni, da je zastava čez noč postala vseslovenska, narodna.

V prvih dneh marčnega prevrata je šlo za neko simbolno dejanje, ko se je stari državni princip moral umakniti novemu ustavnemu načelu. Josipu Maliju se je tedaj zapisalo:

Narod je zmagal nad stanovi, osebna ravnopravnost in ljudska volja nad stanovsko predpravo.

Korošec

TEHARJE, JUNIJ 1945

*V noč sem ti voščil:
»Zbogom, dekle«!
Ko bi ti vedela,
kako tesno mi je
in spomini skelijo ...*

*Luna ledena
šteje minute
in zvezde,
ovite z žico,
boliho.*

*Z Bogom, dekle!
Poslednjič čutim
tvojo bližino.
Če uspe nam nocoj,
bom spet tvoj,
ti moja zvesta.
Če ne,
bo smrt moja nevesta.*

*Zbogom, dekle!
Če nam to noč uspe,
jutri bo sonce
drugače sijalo,
jutri – potem
spet bo pomlad.*

*Zbogom, dekle!
In - če nam ne uspe,
črno si ruto nadeni.*

*Jutri visel bom
na kavljih krvave kleti.
Navček svete Ane
bo jokal s teboj –
konec bo najine poti.*

* * *

DRŽAVNO TOŽILSTVO

Državni tožilstvo je v državni zbor poslalo poročilo o svojem delu leta 2003 (objavljeno je bilo v Poročevalcu državnega zbora 4.junija). V njem je tudi krajše poglavje o raziskovanju izvensodnih povojnih pobojev. Iz poročila, ki ga je podpisal Franc Mazi, lahko vidimo, kako resno in poglobljeno so državni organi raziskovali to veliko temo naše preteklosti – in zaradi vseh njenih posledic tudi sedanjosti. Pričakovali bi, da bodo odkrili zelo veliko, da bodo izvajali terenska raziskavanja, kot jih predpisuje kazenska zakonodaja, da bodo podrobno zaslišali številne ljudi, od priči do storilcev kaznivih dejanj – gre namreč za raziskovanje genocida, najhujšega kaznivega dejanja sploh –in da bodo sledile tudi kazenske

Komunist M. Ribičič

ovadbe ter vsi drugi nadaljnji postopki, kot jih predpisujejo zakoni.

Poglejmo, kaj je tožilstvo v resnici odkrilo in kaj je storilo?

Tožilstvo je zapisalo: »O tem, kdo je bil likvidiran, je odločala Ozna. Na katerem nivoju njene organizacije je to bilo, kdo konkretno je odločal o usmrnitvi, ni bilo mogoče ugotoviti, saj ni dokumentov. Podatkov pomembnih za oceno kazenske odgovornosti od še živčih ni bilo mogoče dobiti.«

Za to, »da ni bilo mogoče ugotoviti« in da podatkov »od še živčih

ni bilo mogoče dobiti,« sta možna samo dva načina: Da tožilstvo tega ni ugotavljalo ali da tega ni hotelo početi!

Ni znano, kaj so spraševali, npr., Mitjo Ribičiča, ki je bil v času pobojev najvišji funkcionar Ozne in prisoten pri vseh pobojih in usmrtitvah.

Znano je, da se Ribičič ob zaslišanju ni ničesar spomnil ...!

Prav tako nedavno umrli Bojan Polak-Stjenka, komandant Knoja, oddelek, ki je izvajal poboje.

Stjenka je živel v središču Ljubljane, v izobilju, razkošno in mirno.

Anton Drobnič, predsednik NSZ, pravi na vse to: »Že v naslovu se vidi, da ne bomo ničesar izvedeli o kazenskem pregonu zločincev, kar je naloga tožilstva.

Raziskavanje pobojev pa je naloga policije.

Tožilstvo noče ničesar vedeti za medvojne poboje, ki so začetek vsega zla. Teh pobojev za tožilstvo ni. NOB mora ostati čista.

Odkrivanje zločincev je bilo omejeno na neposredne storilce, neznane ljudi, ki so delali po ukazih in jih ni več mogoče najti. Poveljnikov in vodilnih, Vosa, Ozne in Knoja, ki so znani in ki se mirno sprehajajo po Ljubljani, nastopajo na javnih prireditvah ali celo na državni televiziji, pa niti tožilstvo, niti policija ne iščeta.

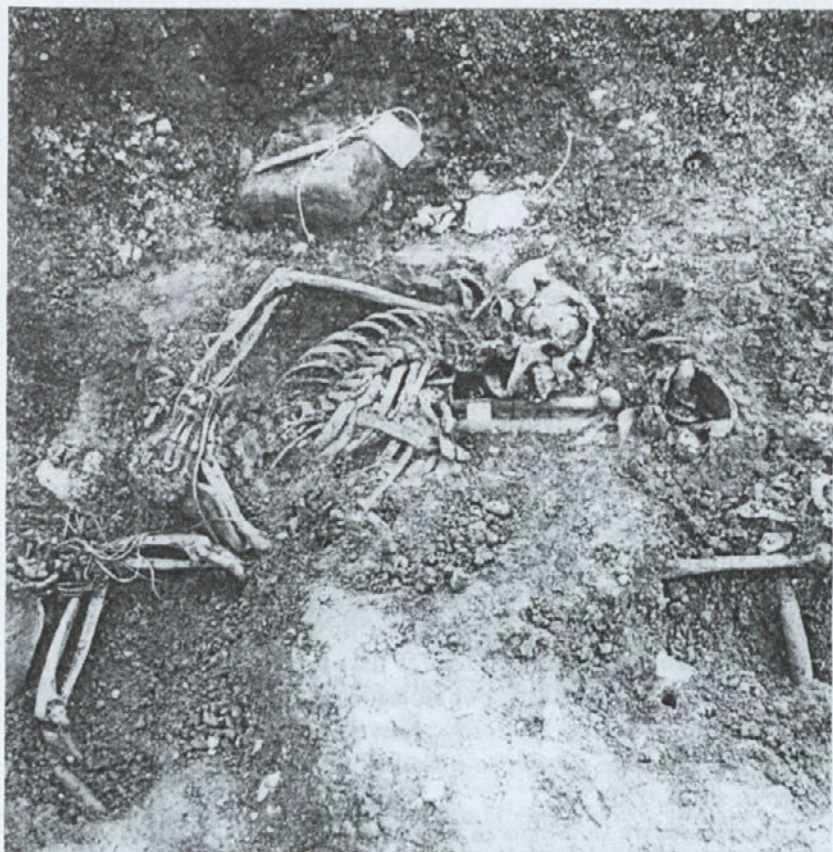
Največji zločinci umirajo prosti in jih pokopavajo z državnimi in vojaškimi častmi.

Kljub tesnemu sodelovanju tožilstva in policije niso odkrili nobenega zločinca!

* * *

Naša današnja skušnjava je v tem, da hočemo vse naša delo in sploh življenje pobarvati politično in vse podrediti politiki.

Delati v politiki se pravi skrbeti za skupno blaginjo, ne le za določeno stranko, ali osebo, pri tem pa samo misliti nase.

Metoda izkopavanja je omogočila rekonstrukcijo lege trupel po izvedenem poboju. Po odkopanem prvem skeletu se pod njim že nakazujejo ostanki še drugih človeških ostankov. (Foto PU Kranj)

Včasih slišim upravičeno vprašanje nevednih: »Kako, da niste šli vsi v OE, za skupno borbo proti okupatorju?«

Saj je ni bilo Osvobodilne fronte za narod, bila je OF za svobodo partije. Tja pa kristjani nismo niti mogli niti hoteli!

Biti zaveden narodnjak je pomenilo biti sovražnik OE.

Biti proti komunizmu je pomenilo biti izdajalec naroda. Ker se je partija poistovetila s pojmom narod, so bili nasprotniki zaznamovani sovražniki »naroda-partije.«

Ko so fašisti aretirali očeta v letu 1942 in ga odvedli v koncentracijsko taborišče na Rabu, doma niso premaknili nobene stvari. Velika prosvetna knjižnica, ki jo je upravljal brat doma, je ostala nedotaknjena.

Ko pa so komunisti aretirali očeta v letu 1945 in ga odvedli na ljubljansko Ozno, so doma vse premetali in pokradli. *Knjižnico slovenskih knjig so razdejali in zažgali.*

Komunisti so ustvarili svojo zgodovino. To je bila zgodovina laži, prevar in terorja. Brez tet treh podlih satanskih odlik ne bi mogli ne začeti, ne vztrajati dolgih petdeset let. Ker je velik del naroda spoznal njih zlobne načrte, so postajali vse bolj nasilni in so z blatenjem zavednih narodnjakov, z atentati, z ugrabljanjem umori, z ovajanjem okupatorju ustrahovali narod, ki je bil osamljen in pahnjen v dvojni teror - fašizma in komunizma.

Danes govorijo, da so se borili za osvoboditev celotne Slovenije, v resnici pa so jo pahnili v pol stoletno suženjstvo in naše pokrajine: Tržaško, Goriško, Benečijo, Koroško in Porabje zamenjali za izročitev slovenske protirevolucionarne vojske v satanske krvave orgije in smrt.

Govorili so, da se borijo za proletariat, pa so ustvarili kasto privilegirancev, koruptorjev in tajkunov.

Govorili so, da se borijo za pravičnejšo družbeno ureditev, kjer bomo vsi enaki pa so ustvarili kaste, kot kmet živino: Plemenska, za delo in za zakol. Pribijali so »svobodo narodu« pa so ustvarjali »jugoslovanski jezik«.

Ob srečanju s slovenskimi študenti v Avstriji v Celovcu, se je Kardelj sramoval govoriti slovensko.

Likvidacij niso zagrešili posamezniki, temveč partija s svojimi političnimi komisarji, terenci in partizani.

Terenci po vasi so bili tožniki, partizani žandarji, komisarji pa sodniki in rablji. Na vse pa je dala pečat partija s Kardeljem, Mačkom, Zdenko Kidrič, Kraigherjem, Ribičičem, Kidričem, Polakom, saj so bili varni v krvavi maršalovi senci.

Nobena skupina ali stranka, ideologija ali religija nima v zakupu človekovih pravic. Vsaka od njih pa jih lahko širi ali omejuje, lahko jih celo zatira. Te pravice so preizkusni kamen njihove verodostojnosti. Še več, človekove pravice so neodtujljiva lastnina vsakega posameznega človeka. Ni ne krščanskih ne liberalnih ne socialističnih ali drugih človekovih pravic, ampak so samo človeške.

Če je bil po mnenju zapadnih zaveznikov upor proti legitimni nacistični oblasti nekaj, kar je bil dolžan storiti sam nemški narod, koliko bolj je bil upravičen upor proti nasilju komunistov, ki niso imeli nobene legitimacije in ki jih je tudi mednarodno sodišče v Nürnbergu proglasilo za navadne tolpe.

Jezuit Pribil dokazuje v svoji brošuri, da je upor proti tiranskemu nasilju po krščanski tradiciji moralno dovoljen in včasih celo dolžnost.

Nova slovenska oblast, demokratično izvoljena aprila 1990, je na vrh svojega volilnega programa zapisala, da bo popravila vse krivice komunistične vlade.

Zdaj gremo že v deveto leto, ali ta obljuba še drži?

V pretekli oblasti tiranije in umorov so oprezno šepetali ovaduhi in šepetalo se je v strahu pred ovaduhi.

SPOMINI (nadaljevanje)

Nič sumljivega nisem opazil. Izza grebena na levi se je urgjal jastreb in se pogнал v višine, zakrožil nad sedlom, kakor da mi je prinesel pozdrav in naročilo domovine in moje Gorenjske, potem je odplaval v dolino.

»Zbogom ti moja rodna zemlja, zbogom prijatelji, moji mrtvi, nepozabni soborci!«

Odhajam, da bom poiskal nje, ki smo jih imeli za prijatelje, pa so nas izdali. Grem, da jim povem za njih težki zločin.« Šepetal sem molitev za domovino in fante, ki so ostali za Soro!

Sonce je šlo že na poldan, ko sem jo ubiral čez Dolge njive pod Grintavcem in Skuto do Tuške rane, kjer sem se spustil po Savinjskem slemenu v dolino skoraj do Frieschaufovega. Tam sem naletel na pobeglega nemškega vojaka, ki je ubežal iz Slovenjgradca. Močne podpludbe so bile priča prestanih udacev. Ko sva se pogovorila odkod in kam, je bil vesel, da ni sam na nevarni poti. Šla sva skupaj do Savinjskega sedla – do avstrijske meje. Okrepčala sva se s hrano, ki sem jo še imel v nahrbtniku in se urno spustila v dolino. Bila sva rešena.

Na beli cesti sva naletela na prve Angleže. Nemec se je umaknil v gozd, jaz pa sem jo ubral ker po cesti do Železne kaplje.

Srečaval sem tovarnjake in patrolje, katere so me nekajkrat ustavile in zahtevale dokumente, pa sem pokazal na bližnjo hišo, rekoč: »Mein Haus«. Ne vem, ali so mi verjeli, da sem tam doma, pustili so me naprej.

Iz Železne kaplje sem krenil čez sedlo Tilda na Sele in naprej po cesti do Vindiša. Hodil sem počasi, nikamor se mi ni mudilo. Nekajkrat sem se ustavil pri dobrih koroških ljudeh, ki so me pogostili z žganci in kofejem.

Na koncu vasi sem srečal neko dečvo, ki mi je pripovedovala o vsemogočem, kar so doživljali ob koncu vojne. Dejala je tudi, da je bilo precej domobrancev po okoliških hribih. Tudi moja pot jo

je silno zanimala, zato sem ji moral pripovedovati o svojih težkih doživetjih. Tudi ona je šla proti Borovljam.

Kmalu je privozil za nama angleški tovornjak. Peljal je žagance iz Sela pri Celovcu. Dekle ga je ustavilo in prosilo vojaka, če lahko prisedeva. Razumljivo, da je Anglež z veseljem vzel dečvo k sebi v kabino. Jaz pa sem zlezel zadaj na žagance in bil prav zadovoljen.

V Borovljah je dekle izstopilo, mi seglo v roko in mi voščilo srečno pot. Ostal sem na tovornjaku, ki me je potegnil skozi vas in preko dravskega mostu.

Najraje bi bil ostal tam na mostu, prvi postaji naše tragedije, kjer je domobranska vojska pod častno albijonsko besedo odložila orožje.

Tovornjak je drvel naprej. Pred vasjo Kamen sem potrkal na okno kabine. Voznik je ustavil. Zlezel sem na tla, se zahvalil in šla sva vsak svojo pot.

Stal sem na cesti pred Vetrinjskim poljem in zrl vanj. – Kaj se je vendar tukaj zgodilo - ?

Petnajst dni je odkar sem zapustil to polje, polno šotorov in vojske, pesmi upanja in molitve. Sedaj pa je ta prazna gmajna zrla vame, le tam v kotu se je še stiskala kopica šotorov. Mimoidočo žensko sem vprašal, če kaj ve, kje so domobranci, pa mi je dejala, da so Angleži vse vrnili komunistom.

Hotel sem naprej, kjer so bili nastanjeni moji starši. Ko so me ljudje ugledali in spoznali, da sem ubežnik vrnjenih, so se zgrnili okoli mene in me obsuli s tisoč vprašanji. Odgovarjal sem jim, kar sem vedel in poznal. Ko so se nekoliko umirili, sem jih vprašal:

»Samo eno mi povejte, dobri ljudje, ste kaj videli moje starše.? So jih tudi vrnili?« Nihče ni prav vedel.

Med gnečo, ki se je drenjala, sem opazil ženo, ki je poskušala priti bližje proti meni. Ko me je pogledala - je bila moja mati.

* * *

Velika večina pobitih nikakor ni bila »domnevni sodelavci ali simpatizerji okupatorja«, kot jih v poročilu žali tožilstvo. Bili so, protirevolucionarji, kar so se sami imenovali, npr. domobranci.

Naša odločitev

Revolucija z različnimi obrazi nas je prisila, da storimo nekaj:

Ali da se ji vdamo kot ponižni služabniki, pripravljeni na vse, kar bo ukazala, da zatajimo družino, da pričamo proti bratu, da ovadimo prijatelja, da obrekujemo poštene duhovnike, da sramotimo Mater božjo in zatajimo Boga, ali pa da se ji postavimo po robu in branimo narodne in verske vrednote.

Odločili smo se za drugo, brez oklevanja.

Prvo dejanje je bilo odgovorno, življenjsko, štiririletna borba.

Drugo je pomenilo pol stoletno izgnanstvo in suženjstvo doma.

Tretje dejanje pa zahtevalo doslednost v resnici in odločnost v nastopu, brez sovraštva in maščevalnosti.

Ljudje si želijo miru, brezskrbnosti, zaupanja, prijateljstva, vendar pa bi radi vedeli vso resnico. Vse to pričakujejo tudi od nas, misleč da imamo resnico v zakupu.

Nismo gospodarji vse resnice. Naša resnica je tista in taka, kot smo jo živeli v tistih dolгих, težkih letih.

Zato moramo vztrajati v doslednosti resnice, zaradi naših bratov in očetov, pokončanih med vojno v revoluciji, zaradi tisoče bratov, ki so bili po vojni s prevaro vrnjeni v muke in strašno smrt, zaradi naših deklet, otrok, sester in staršev naših, ki so trpeli ponižanje, ječe in bili zapostavljeni kot sužnji, zato in zaradi tega

Ne smemo vas pustiti samih!

Ne smemo odnehati z našim listom!

Na občnem zboru *Združenih slovenskih protikomunistov* 5. Septembra 1993 v Buffalu, ZDA, je bila sprejeta slovesna obljuba vseh zborovalcev:

Ne smemo odnehati v našem poslanstvu, dokler Gospodar življenja ne bo zaključil našega lista!

* * *

Vsake toliko dobimo v uredništvu priznanje za vztrajnost, prošnje za vztrajnost in za nadaljnje delo pri našem listu. Naši zvesti naročniki so nam hvaležni.

P. M. Novo mesto: »Moram pa pohvaliti vašo revijo, saj je vsebina pestra in zanimiva tudi za nas, ki smo rojeni že dolgo po vojni.

Želim vam še mnogo ustvarjalnih let in vas pozdravljam.«

A. J. A. Bled: »Rada bi se vam zahvalila za lepo revijo Tabor, ki jo vso hranim in jo večkrat prebiram. Želim vam lep Božič in srečno Novo leto.«

E.- M. G. Cleveland, USA: »Nekaj izrednega je, da kljub vsem težavam in že kar lepim letom še tako vestno izdajate Tabor. Hvaležni smo vam. Spominjam se vas s slovenske pristave in Teharij kot enega najboljših slovenskih govornikov in nekoga, ki nam vsem lahko mnogo pove.«

F. F. Cambera, Avstralija: »Hvaležen sem vam in občudujem lepo urejeno in zanimivo revijo, kjer so dogodki živo prikazani. Sočustvujem s trpečimi, pognanimi v smrt zato, ker niso verjeli v sovjetski »boljši red.«.

I. S. Canada: »Dragi Ivan! Moje čestitke k vzorno urejenemu Taboru. Dal Bog, da bi še dolgo vrsto let ostal med nami, ker te potrebujemo. Pozdrav!«

Spodaj podpisana prosim, če mi še naprej pošiljate revijo Tabor, je zelo zanimiva. Pošljite prosim tudi nakaznico za plačilo.

Lepo Vas pozdravlja ...

* * *

Priobčujemo ponovno primer dveh nasprotnih vojaških prostovoljcev – toda enakih po imenu in priimku, celo datumu.

Ko je eden odšel, je prišel drugi - na nasprotnem bregu.

IGRA USOGE

Partizan – pesnik Ivan Korošec
padel v ilegali 18. maja 1942

Domobranec – pesnik Ivan Korošec
šel v ilegalo 18. maja 1942

(14. Petkovni teden – 23. 4. 1988
Kulturni koledar)

18. maj 1942

18. maj 1942

Materino pismo

Pa kmalu bo prišla pomlad,
povsod se bo začelo delo,
rastline vzklijejo veselo.
Midva sva stara z atom, mlad
si ti, močan in velik, čvrst!
Pomagal atu bi orati
na mahu, meni pa rahljati
na vrhu, težko mokro prst

Čebelam panje bi odkril,
škropil cvetoče sadno drevje,
po drva hodil na gričevje,
do smrti z nama skup bi bil.

Oženil bi se na jesen.
Na stara leta bi zibala

Tvoje pismo materi sem občutil.
O domači grudi pišeš,
o osamljenih starših,
nezrhljanem polju,
pomladi in čebelah
po cvetočem drevju;
tvoje hrepenenje
in ljubezen za dva,

»tvoja lepa sinčka zala,«
ki naj bi jih mama pestovala,
tvoja smrt - -
tesnoba ovija mi srce.

Prokleti naš slovenski čas,
ki pognal je nas

dva lepa sinčka zala –
Kaj pišem? To je le moj sen!

v strel za strel,
v sovraštvo in gorje.

* * *

Partizan Ivan Korošec se je rodil
13. Januarja 1913.
Padel je 18. maja leta 1942
v *Lazah nad Borovnico*

Domobranec Ivan Korošec se je rodil
24. junija 1924.
Ko se je po 50 letih vrnil v Slovenijo,
je živel v *Lazah nad Borovnico*

* * *

Branje je sprehod po skladišču nabranih vrednot.
Učenje je prisvajanje že izgotovljenega znanja.
Študij je iskanje pravega odgovora na pereča vprašanja.

Dr. Vinko Brumen

Družinski portret,
1916: soproga Marija,
sinova Hrvoj in Borut
ter stotnik Rudolf
Maister (Iz zasebnega
fotoalbuma Maistrovih)

Ivan Zakrajšek

Po dolgi bolezni je umrl dne 4. januarja, vsem dobro poznani Ivan, Zakrajšek, v starosti 84 let.

Pokojni je bil rojen 12. Februarja 1924 v vasi Dolnji Podboršt, občina Trebnje.

Po italijanski kapitulaciji so ga partizani mobilizirali, a je po nekaj tednih Ivan dobil priložnost in pobegnil domov. Večkrat so ga zasledovali okoli doma, če bi bilo kaj sumljivega, vendar Ivanu niso mogli do živega.

Ko se je ustanovila v Novem mestu domobranska posadka, se je takoj javil in se jim pridružil. Pozneje je bil premeščen v Šentviški udarni bataljon, pri Stični.

Dolga bi bila težka povest vojaka v udarnem bataljonu. Vedno pripravljen, vedno na nogah, v marših, zasedah, patruljah. Do konca je Ivan ostal v bataljonu.

Potem je prišlo nerazumljivo povelje, da se ta zmagovita vojska, umakne čez Karavanke na Koroško, v Vetrinje pod angleško zasedbo in varstvo!

Proti koncu maja tistega leta, so jih Angleži naložili na tovornjake, »za Palmanovo v Italijo«, v resnici pa so jih izročali jugoslovanskim komunistom.

Ivanu se je zdela ta novica sumljiva, zato je sklenil še počakati, medtem pa se je pridružil v civilno taborišče, katerega so po nekaj tednih preselili v Spittal ob Dravi.

Stokrat je Ivan zahvaljeval Boga, da ga je razsvetlil v nevarni odločitvi.

Ko je Kanada iskala mlade fante in dekleta za razna dela, se je tudi Ivan prijavil. Tako je konec leta 1948 prišel čez ocean v novo deželo.

Podpisal je enoletno pogodbo v uradu za delo v gozdu. Po odsluženem roku, pa je odšel v glavno mesto Toronto, kjer so se zbirali Slovenci, ki so bili prosti obveznosti.

Dobil je delo v mesni tovarni. Po enem letu, pa so se nabrali prihranki, da je s svojim prijateljem, kupil manjšo hišo.

No sedaj šele je imel čas, da je mislil na ženitev. Takrat je bilo še malo slovenskih deklet, prostih v Kanadi. Vendar je tudi v tem imel srečo. Spoznal je mlado Angelco Oražem. Po nekaj mesecih sta se poročila leta 1952 v Torontu.

V zakonu jim Bog ni naklonil otrok, vendar medsebojna zvestoba in ljubezen je bila vedno navzoča do Ivanove smrti, ki je končal na vozičku.

Ivan je bil tudi zvest naročnik našega glasila in delaven član našega društva.

Člani Tabora izrekamo iskreno sožalje ženi Angelci, sorodnikom v Torontu in v Sloveniji.

Dragi Ivan, počivaj v miru! Naj Ti bo lahka Kanadska zemlja.

*Za društvo Tabor - Kanada
Tone Štih*

Rudi Resnik

Nepričakovano nas je zapustil 5. Januarja 2009 dolgoletni član Tabora, domobranec, Rudi Resnik.

Rudi je bil rojen 14. marca 1924. V Župniji Sveti križ pri Litiji v vasi Gabrova gora.

Pokojni Rudi se je po italijanskem razpadu pridružil domobrancem.

Služil je v stiškem udarnem bataljonu. Bil je hraber discipliniran borec in prijatelj vsakemu.

Ob koncu vojne, mu je bilo prav tako, kot mnogim nerazumljivo povelje odhod na Koroško. Doživel je Kalvarijo dolge, naporne poti preko Karavank.

Bataljoni, ki so bili polki, so se srečavali na Vetrinjskem polju. vprašujočih oči. »Kam sedaj?«

Ko so Angleži začeli pošiljati domobrance v »Italijo«, je tudi Rudi spoznal hinavsko krinko albijonskih vojakov. Tudi on je odšel v civilno taborišče in se s tem rešil mučenja in strašne smrti.

Po dveh letih spittalskega taborišča, se je Rudi prijavil za emigracijo v Kanado, za enoletno pogodbo dela na državni železnici.

Po letu dni pa je prišel v Toronto in kmalu dobil delo v tovarni mesa. Po nekaj mesecih službe in ogledu velikega Toronta, je Rudi začel misliti na ženitev.

V slovenskem domu je srečal in spoznal mlado Anico Naglič, doma z Ježice pri Ljubljani.

Leta 1950 sta se poročila v slovenski cerkvi v Torontu.

V zakonu so se jima rodila tri dekleta in trije fantje.

Odbor in člani Tabora izrekamo iskreno sožalje prizadeti družini, ženi Anici, hčeram in sinovom ter vsem sorodnikom.

Dragi Rudi, počivaj v miru, v zemlji naše nove domovine Kanade.

Za društvo Tabor - Kanada

Tone Štih

Tri za lahko noč

Učitelj verouka vpraša učence:

»Če bi prodal svojo hišo in avtomobil ter ves denar podelil dobrodelnim ustanovam, ali bi prišel v nebesa?«

»Ne!« odvrnejo učenci.

Učitelj nadaljuje:

»Kaj če bi vsak dan molil rožni venec in se zahvaljeval Bogu, bi potem šel v nebesa?«

»Ne!«

»Kaj pa če bi bil prijazen do vseh ljudi in živali, da bi bil prijatelj vsem, bi me to spravilo v nebesa?«

»Ne!« so učenci neusmiljeni.

Veroučitelj zbegano:

»Ja kaj pa bi po vašem moral storiti, da bi prišel v nebesa?«

»Umreiiiiiii«, zavpijejo učenci.

* * *

Mož se zelo pozno vrne iz gostilne. Žena je že v postelji, vendar ne more spati.

Mož se primaje v spalnico, zagrabi stol in ga primakne k postelji.

»Ja kaj po počneš?« je žena nervozna.

»Hočem sedeti v prvi vrsti, ko se začne cirkus,« pojasni mož.

* * *

Gorenjc vpraša ženo:

»Kam bi želela, da greva za najino obletnico?«

Žena pomisli in izkoristi priložnost:

»I, kam, tja, kjer je drago«

»Super«, pravi mož. »Torej greva na bencinsko črpalko.«

DAROVALI SO

Za tiskovni sklad:

Lilian Šivec	\$ 40.-
John Berkopec	\$ 20.-
Rudolf Lukež	\$ 30.-
Poldi Bojc v spom moža Jožeta	\$ 20.-
Mimi Vodišek	\$ 10.-
Mirko Hrorvat	\$ 20.-
Ani Hočevnar	\$ 10.-
Zajc Olga	\$ 30.-
Frank Markošek	\$ 30.-
Albert Jurečič	\$ 80.-
France Hren	\$ 50.-
Hinko Zupančič	€ 30.-
Mira Ban Šekoranja	€ 30.-
Jožica Ošaben	€ 70.-

Darovi Društvu:

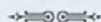
Lojze Zupančič	\$ 10.-
Marija Vrhovnik	\$ 10.-
Ciril Vehovec	\$ 20.-
Frank Ferkulj	\$ 20.-
Lojze Mohar	\$ 30.-
Cirila Kermavner	\$ 30.-
Tine Meršol M. D.	\$ 20.-
France Hren	\$ 30.-

Rožmanov dom:

Janez Zupan	\$ 55.-
-------------------	---------

Največja sreča je osrečiti druge.

Prisrčna hvala vsem darovalcem. Bog vam povrni v sreči, uspehu in zdravju!

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov.

TABOR je last zveze DSPB - TABOR

Mnenje Tabora predstavljajo članki, ki so podpisani od Glavnega odbora.

Tabor izdaja konzorcij.

Urejuje in odgovarja uredniški odbor glasila.

• • •

TABOR is the voice
of the Confederation of the United Slovene Anticommunists.

• • •

TABOR es el órgano
de la Confederación de los Anticomunistas Eslovenos Unidos.

• • •

NAROČNINA (letna):

Za Slovenijo in Evropo 20 €.

Za vse druge države 20 USA dolarjev.

• • •

*Dopise, članke, poročila in nakazila
pošiljajte na naslov konzorcija:*

Mag. Ivan Korošec,

Bratov Učakar 90

1000 Ljubljana

Slovenija.

E-mail: ivankorosec@hotmail.com

• • •

Glasilo Tabor ureja uredniški odbor

Tehnični urednik: Andrej Gale

Tiskovna poročila: dr. Peter Urbanc

Konzorcij: mag. Ivan Korošec

Tiskarna: Rudi Mišmaš, Šmarje Sap

ZLATOROG

JULJSKE ALPE